

OPS M1-17: Radiovyöhykkeet

Määräyksen tausta ja säädösperusta

EU:n yhteisten lentosääntöjen eli asetuksen (EU) N:o 923/2012¹ (SERA, *Standardised European Rules of the Air*, SERA) liitteen kohdan SERA.6005 mukaan toimivaltainen viranomainen nimeää radiovyöhykkeet (*Radio Mandatory Zone*, RMZ). Suomessa toimivaltaiseksi viranomaiseksi on ilmailulain 3 §:n mukaan nimetty Liikenne- ja viestintävirasto.

SERAn määritelmän mukaan (2 artiklan 106 kohta) radiovyöhykkeellä ilma-aluksessa on oltava radiolaitte ja sen käyttö on pakollista. Radiovyöhykkeeksi nimeillä alueella VFR-lennoilla, jotka liikennöivät ilmatilaluokkien E, F tai G osissa, ja IFR-lennoilla, jotka liikennöivät ilmatilaluokkien F tai G osissa, on kuunneltava jatkuvasti asianmukaisella yhteydenpitokanavalla tapahtuvaa ilma-alusten ja maaseman välistä puheviestintää ja muodostettava tarvittaessa kaksisuuntainen viestintäyhteys, ellei lennonvarmistuspalvelun tarjoaja ole toisin määrännyt kyseisen ilmatilan osalta (liitteen kohta SERA.6005 (a)(1)).

Vuoden 2026 ilmatilapakettia varten ei esitetty muutoksia radiovyöhykkeisiin. Helsinki-Vantaan lentoaseman lähialueeseen (EFHK CTR) esitetyn muutoksen johdosta määräykseen OPS M1-17 on kuitenkin tehtävä tekninen muutos, jossa radiovyöhykkeiden luettelosta poistetaan EFHK CTR SOUTH alapuolinen ilmatila. Kyseessä on entinen Malmin lentoaseman (EFHF) ilmatila, ja lähialueeseen tehtävän muutoksen jälkeen EFHK CTR alkaa kyseisellä alueella maanpinnasta.

Määräyksen säädösperustana on ensinnäkin ilmailulain (864/2014) 3 §, jossa Liikenne- ja viestintävirasto nimetään EASA-asetuksessa (EU) 2018/1139² sekä sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi kansalliseksi viranomaiseksi. Myös SERA-asetus on annettu EASA-asetuksen nojalla. Toiseksi säädösperustaan kuuluu ilmailulain 5 §, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset siitä, miten Euroopan unionissa annettuja lentosääntöjä sovelletaan Suomessa. Kolmanneksi määräys perustuu ilmailulain 109 §:ään, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa ilmatilan käytön ja jäsentämisen periaatteet sekä antaa tarkempia määräyksiä ilmatilan turvallisesta, tehokkaasta ja joustavasta käytöstä.

Tämän määräyksen vastainen toiminta voi olla rangaistavaa liikenneturvallisuuden vaarantamisena tai törkeänä liikenneturvallisuuden vaarantamisena rikoslain 23 luvun 1 tai 2 §:n mukaisesti, siten kuin ilmailulain 175 §:ssä säädetään, tai ilmailurikkomuksena ilmailulain 178 §:n mukaisesti. Ilmailulain 57 §:n mukaan ilma-aluksen tai laitteen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että ilma-alus tai laite on lentokelpoinen ja että lento on muutoinkin valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti. Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti ja että lennolla noudatetaan säännöksiä ja määräyksiä. Il-

¹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1–66)

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1–122)

mailulain 178 §:n mukaan se, joka rikkoo lain 57 §:ssä ilma-aluksen tai laitteen päällikölle säädettyä velvollisuutta lennon valmistelusta ja suorittamisesta, on tuomittava ilmailurikkomuksesta sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Ilma-aluksen päällikölle asetettujen velvollisuuksien laiminlyönti voi johtaa myös ilmailulain 14 luvun mukaisiin hallinnollisiin seuraamuksiin, joita ovat huomautus tai varoitus sekä viime kädessä lupakirjan peruuttaminen väliaikaisesti tai pysyvästi.

Määräyksen valmistelu

Määräysmuutos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä. Koska kyseessä on yksinomaan tekninen muutos, jossa määräyksestä poistetaan muiden ilmatilamuutosten vuoksi vanhentunut kohta, määräysmuutoksesta ei tehty kirjallista hankepäätöstä eikä järjestetty lausuntokierrosta.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Koska määräysmuutos on pelkästään tekninen, sillä ei ole itsenäisiä vaikutuksia. Helsinki-Vantaan lentoaseman lähialueen muutos on johtunut Malmin lentoaseman lakkauttamisesta.

Yksityiskohtaiset perustelut

Kohta 2, Radiovyöhykkeiden nimeäminen ilmatilaan: Poistetaan Suomen lentotiedotusalueella sijaitsevien, pysyviksi radiovyöhykkeiksi nimettyjen ilmatilan osien luettelosta maininta "EFHK CTR SOUTH alapuolinen ilmatila".

Vuoden 2026 ilmatilapaketin yhteydessä Helsinki-Vantaan lentoasema esitti lentoaseman lähialueen (EFHK CTR) muuttamista yhteismitalliseksi kiitotien 33/15 suhteen verrattuna muihin kiitoteihin. Uuden EFHK CTR -ilmatilan korkeusrajoiksi määritettiin esityksen mukaisesti GND – 1300FT MSL, eli lähialue alkaa jatkossa maanpinnasta. Ilmatilat EFHK CTR NORTH ja SOUTH poistuvat. Koska EFHK CTR SOUTH alapuolista ilmatilaa ei muutoksen jälkeen enää ole, poistetaan kyseinen ilmatila myös nimettyjen radiovyöhykkeiden luettelosta.

Määräyksen aikataulu

Muutettu määräys annetaan maaliskuussa 2026 ja se tulee voimaan AIRAC-päivänä 16.4.2026, jolle muutkin ilmatilamuutokset keskitetään.

Määräyksestä viestiminen

Muutettu määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopankissa ja linkitetään Traficomin verkkosivuille ilmailumääräyskokoelmaan. Määräyksen muuttumisesta tiedotetaan viraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille ja muille ilmatilamuutosten sidosryhmille.